

Københavns Kommune
Rådhuset
1500 København V.
Att.: Paul Sax og Peter Elsman

Metroselskabet I/S
Metrovej 5
DK-2300 København S

T +45 3311 1700
F +45 3311 2301
E m@m.dk

Tilkøb af udsmykning på Cityringens stationer

Som led i den forberedende debat om Cityringen har der i nogle tilfælde været rejst spørgsmål om en eventuel kunstnerisk udsmykning af Cityringens stationer.

I Cityringsaftalen fra 2005 samt i Cityringsloven og den efterfølgende VVM proces er det forudsat, at Cityringen skal være 'mere af det samme'. Dette indebærer, at den overordnede konstruktionsmæssige, arkitektoniske og funktionelle udformning af Cityringens stationer – bl.a. af økonomiske grunde – skal følge de samme principper, som kendes fra den eksisterende Metro.

Dette hindrer naturligvis ikke, at den konkrete arkitektoniske og designmæssige udformning af stationerne vil blive påvirket af nye tidsmæssige rammer kombineret med de funktionelle erfaringer, som Metroselskabet har indhentet gennem driften af den eksisterende Metro. Det hindrer heller ikke, at de enkelte stationer på Cityringen vil kunne gives en konkret udformning, som for eksempel afspejler de lokale omgivelser, disse stationer indgår i.

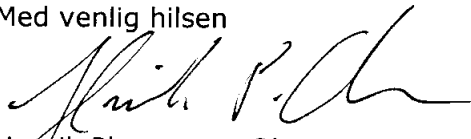
I det omfang, der måtte være et ønske blandt Metroselskabets interessenter om at påvirke en sådan konkret udformning af de enkelte stationer på Cityringen, vil dette skulle ske gennem tilkøb, jf. Cityringslovens § 6, idet der ikke i anlægsbudgettet for Cityringen er afsat beløb til dette formål.

Metroselskabets bestyrelse har drøftet, hvilke retningslinjer, der i givet fald skal gælde for sådanne tilkøb fra interessenternes side. Såfremt sådanne tilkøb måtte forudsætte justeringer af stationernes arkitektur og design eller på anden måde komme til at påvirke stationernes udformning, vil sådanne forslag skulle indarbejdes i forbindelse med udbudsprocessen for stationsaptering. Derfor vil Metroselskabet skulle kende sådanne ønsker senest i juni 2010. Samtidig vil det være vigtigt, at de funktionelle, konstruktive, arkitektoniske, driftsmæssige og sikkerhedsmæssige krav til udformningen af Cityringens stationer ikke ændres, hvilket sætter relativt snævre grænser for forslag til justeringer af design og til mulig udsmykning.

Som nævnt vil det være nødvendigt for Metroselskabet at kende interessenternes eventuelle ønsker om tilkøb af udsmykning senest juni 2010, idet den endelige bekræftelse af tilkøbet dog først behøver at foreligge primo oktober 2010.

./. I det vedlagte notat er rammerne for stationsapteringen omtalt, ligesom der er givet en beskrivelse af, hvad der indgår i projektet, og hvorledes udbudsprocessen forventes at forløbe. Jeg står gerne til rådighed, hvis I har spørgsmål eller kommentarer til det vedlagte procesnotat.

Med venlig hilsen

Henrik Plougmann Olsen

6. april 2010

Proces for projektering af stationsaptering og forpladser

Baggrund

Som udgangspunkt udføres Cityringens stationer som "mere af samme slags"

Med Cityringen skabes den næste generation af stationer på Metroen. Ved projekteringen af de nuværende dybe stationer, blev der udviklet et stationskoncept, der danner grundlaget for udformningen af de nye stationer. Stationstypen med det store åbne rum med dagslys, der skaber overblik og tryghed, et let-opfatteligt passagerflow og højt informationsniveau fastholdes og tilpasses til de nye lokaliteter og krav.

Målet for Cityringens stationer er:

- at stationerne får en egen stærk arkitektonisk identitet
- at stationerne får en ligefrem, enkel og funktionel udformning af høj kvalitet, der kan fremstå tidssvarende fremover
- at alle stationens elementer tænkes og udformes i en designmæssig integreret helhed
- at nyeste teknologi og viden anvendes indenfor materialer, teknik, belysning og passagerinformation
- at stationerne er tilgængelige for alle
- at stationernes møde med byen giver stationsforpladser og byrum af høj kvalitet med let adgang til og fra stationerne
- at erfaringer fra den nuværende metro i drift optages i det nye design
- at stationerne er lette at rengøre og vedligeholde
- at stationerne indgår i en arkitektonisk og designmæssig helhed med det rullende materiel

Det er intentionen, at Cityringens stationer overordnet arkitektonisk skal være en videreførelse af den nuværende Metro; forstået som de enkle og gennemarbejdede løsninger, der fremmer den lette brug for vores passagerer og samtidig muliggør en rationel drift. Det er et mål, at passagererne får en arkitektonisk oplevelse af høj kvalitet. Det er ligeledes en forudsætning for det arkitektoniske arbejde, at løsningerne er baseret på varige designkvaliteter, der betyder at Cityringens stationer i fremtiden vil fremstå som et stærkt og holdbart arkitektonisk udsagn for sin samtid.

Med Cityringen anlægges stationer i meget forskellige bymæssige sammenhænge. Lige fra den tætte middelalderby med historiske byrum, til brokvarterernes mere robuste urbanitet. Der anlægges stationer i parkrum, i boligkvarterer, på små og store pladser og som

en del af hektiske trafikknudepunkter. Det er tanken, at disse forskellige byrum analyseres således, at det i givet fald ved tilkøb vil kunne afspejles i den enkelte stations aptering, i form af et farve- eller materialevalg, at hver station er knyttet til sin lokalitet. I givet fald vil der kunne opnås en variation på stationerne, der både vil knytte stationerne sammen som linie og definere en egen identitet for Cityringen. Såfremt interessenterne måtte ønske at foretage sådanne tilkøb, vil dette skulle inddrages i processen og derfor være belyst senest primo juni 2010, således at der kan træffes beslutning om eventuelle bevillinger i det tidlige efterår.

Udviklingsstade ved udbud af Cityringens hovedentrepriser

Hovedentrepriserne for anlægsarbejder og transportsystem er sendt i udbud i oktober 2009 og prækvalificerede tilbudsgivere afgiver tilbud i marts og april 2010. Med det udsendte udbudsmateriale er publikumsvendte rum i stationsboksene og deres elementer i terræn, såsom trapper, elevatorer, ovenlys og ventilationselementer lagt fast i geometrien. Apterings-elementer, jvfr. nedenfor, er ikke en del af hovedentrepriserne, men disse elementer udføres på stationerne under stationsentreprenørens samlede koordinering.

Projektplan for stationsaptering.

Stationsaptering dækker en række elementer, såsom:

- Bygningsdele: værn, ovenlys, overdækninger af rulletrapper, håndlister
- Overflader: beklædning af vægge på trapper og i stationsrum, belægninger på concourse, perron og trapper, taktile markeringer for svagtseende og blinde
- Stationsudstyr: skilte, passagerinformation, belysning, skraldespande, bænke

Projekteringen af stationsaptering varetages af Metroselskabet og dets rådgivere for at fastholde fuld styring af opfyldelse af målsætningen.

Projektering af disse elementer sker i tre faser:

- Koncept for stationsaptering
- Forprojekt
- Udbudsprojekt

Med Koncept for stationsaptering skal der foreligge tegnings- og illustrationsmateriale, som beskriver løsningsmuligheder for apterings-elementerne for de enkelte stationer og et opdateret prisoverslag. Dette materiale skal danne grundlag for Metroselskabets beslutning om stationernes arkitektoniske identitet. Materialet forelægges bestyrelsen til godkendelse.

Udvikling af Koncept for stationsaptering til bestyrelsens godkendelse planlægges afsluttet september 2010.

Med Forprojekt skal der foreligge en projekteret løsning for hver enkelt stations apering koordineret med stationsentreprenørens udførelsesprojekt.

Dette materiale vil danne grundlag for udarbejdelse af udbudsprojekt for indhentning af pristilbud i konkurrence og endelig valg af leverandører.

Projektplan for stationsforpladser

Projektering af stationsforpladser sker i tæt samarbejde med kommunerne. I Københavns Kommune ønskes en borgerdialog om karakteren og udformningen af de forskellige byrum hvor stationerne indgår. I Københavns Kommune skal der, som det allerede er sket i Frederiksberg Kommune, udarbejdes lokalplaner for stationsforpladserne. Dette forløb starter i 2010, men forløbet er på nuværende tidspunkt ikke endeligt fastlagt i tid og proces.

Forpladsprojektering omhandler følgende elementer:

- Vejanlæg - trafikløsninger
- Belægninger
- Beplantning
- Belysning
- Byinventar, herunder cykelparkering

Projektering af forpladserne sker i tre faser:

- Dispositionsforslag
- Projektforslag
- Udbudsprojekt

Med Dispositionsforslaget fastlægges, efter afsluttet borgerdialog, arealanvendelse og funktioner på stationsforpladserne, såsom cykelparkering og trafikløsninger.

Projektforslaget indeholder alle ovennævnte elementer samt en koordinering med stationsentreprenøren, for eksempel endelig fastlæggelse af terrænkoter og afvandingsprojekt.

Udbudsprojektet omfatter materiale for indhentning af pristilbud i konkurrence og endelig valg af forpladsentreprenører.

Dispositionsforslaget forelægges bestyrelsen sammen med en orientering om den videre proces i kommunerne. Dette forventes at kunne ske medio 2010.